

УРОК 2 – LECIONO 2

Грамматика – Gramatiko



– **is** – окончание глаголов во всех формах прошедшего времени:

servi (служить) – *La viro servis en armeo*. Мужчина служил в армии.

havi (иметь) – *Bankoj havis ekonomiajn problemojn*. У банков были экономические проблемы.

legi (читать) – *Ni legis interesajn revuojn*. Мы читали интересные журналы.

– **ej** – суффикс, обозначающий «помещение», «место»:

loĝi (жить, проживать) – *loĝejo* (жилище), *manĝi* (есть, кушать) – *manĝejo* (столовая), *lerni* (учиться) – *lernejo* (школа), *kuiri* (варить) – *kuirejo* (кухня).

Viĉjo tagmanĝas en manĝejo de lernejo. Витя обедает в столовой школы.

– **id** – суффикс, обозначающий «ребёнок», «потомок»: *hundo* – *hundo*; *ĉevalo* – *ĉevalido*; *arbo* – *arbido* (саженец). *Ili tre ŝatas sian nigran katidon*. Они очень любят своего чёрного котёнка.

– **ist** – суффикс, обозначающий профессию или человека, имеющего какой-либо постоянный вид занятий или являющийся приверженцем определенного учения, движения: *biblioteko* (библиотека) – *bibliotekisto* (библиотекарь), *medicino* (медицина) – *medicinisto* (медик), *traktoro* (трактор) – *traktoristo* (тракторист), *laboro* (работа) – *laboristo* (рабочий), *realo* (реальность) – *realisto* (реалист), *Esperanto* (эсперанто) – *esperantisto* (эсперантист). *Li estas bona muzikisto*. Он – хороший музыкант.

pra – приставка, обозначающая первоначальность, древность: *avo* (дед) – *praavo* (прадед), *pero* (внук) – *pranero* (правнук), *homo* (человек) – *prahomo* (первобытный человек). *Niaj herooj longe vagis en praarbaro*. Наши герои долго бродили в первобытном лесу.

сложные слова образуются путём сложения простых слов или корней, при этом определяемое слово ставится в конце, а предыдущее его определяет: *varoŝipo* – пароход, *enirbileto* – входной билет, *florbukedo* – букет цветов, *surtera* – наземный, *internacia* – международный, *glaciŝranko* – холодильник. Для благозвучия определяющее слово часто употребляется с окончанием: *lernolibro* – книга для чтения, *skribotablo* – письменный стол, *tablotuko* – скатерть, *vendoplaco* – торговая площадь, *radioelsendo* – радиопередача, *ĉiopova* – всемогущий, *festotago* – праздничный день, *tempomezura* – измеряющий время;

предлоги

al – к: *al domo* – к дому, *al lernejo* – к школе.

Infano kuras al patrino. Ребёнок бежит к матери.

kun – с: *kun mia amiko* – с моим другом, *kun la patro* – с отцом.

Li fermis la pordon kun bruo. Он закрыл дверь с шумом.

el – из: el fabriko – из фабрики, el malfacila situacio – из трудной ситуации.

Ni multe tradukas el rusa lingvo. Мы много переводим с русского языка.

pri – о: pri komerco – о торговле, pri astronomio – об астрономии.

Historio pri elefanto estas interesa. История о слоне – интересная.

en – в: en klaso – в классе, en Azio – в Азии.

Mi sidas en parko. Я сижу в парке.

trans – через, за, по ту сторону: trans la fenestro – через окно, trans la arbaro – за лесом. Trans la rivero estas kampo. За рекой – поле.

sur – на: sur la planedo – на планете, sur la muro – на стене.

Sur nia tablo kuŝas libroj. На нашем столе лежат книги.

apud – около: apud mi – около меня, apud domo – около дома

Parko estas apud la hospitalo. Парк находится около больницы.

antaŭ – перед, до, прежде: antaŭ la publiko – перед публикой, antaŭ la festo – до праздника. Knabino staras antaŭ la domo. Девочка стоит перед домом. Li venis antaŭ ni. Он пришёл прежде (до) меня.

Задания – Taskoj

I. Прочитайте текст «Historio de Miĉjo». Назовите русский эквивалент следующих слов с интернациональными корнями: agente, historio, lampo, sekreta, stranga, sultano.



Historio de Miĉjo

Sekreta agente Krim ricevis la taskon: ŝteli mamuton el la parko. Sultano de la insulo Limpopo volas havi ĝin. Kion faras Krim? Li pendas trans la fenestro kaj aŭskultas. Ankaŭ lia kato Graf pendas apud li.

Vespero. En la loĝejo de Marko sidas ses homoj kaj unu hundo. En kameno brulas fajro. Sur muro pendas diverskolora tapiŝo. Ankaŭ sur planko kuŝas tapiŝo. Sur plafonoj estas belaj lampoj. Sed ili ne lumas. Lumas nur fajro en la kameno kaj en granda spegulo. La patro de Marko estas sciencisto. Li rakontas tre interese.

Marko: Paĉjo, ni volas scii, de kie aperis Miĉjo?

Maksim: Bone. Ĉu vi scias, kio estas Miĉjo?

Lena: Jes, mi scias. Ĝi estas mamutido.

Maksim: La mamuto estas prahistoria elefanto. Mamutoj vivis sur la Tero...

Marko: Ni scias – ili vivis antaŭ multaj-multaj jarmiloj!

Maksim: Jes. Tiam estis tre malvarme. La mamutoj havis longajn brunajn harojn. Sed neniuj scias, kial ili malaperis... Antaŭ du monatoj la patro de Lena estis en Nordo. Subite li rimarkis ion strangan en glacio...



kameno

Klajd kun bojo saltas al la fenestro. Ankaŭ Anna iras kaj malfermas la fenestron. Io falas...

Anna: Estis kato...

II. Nайдите в тексте предложения и прочитайте их вслух.

Крим получил задание украсть мамонта. Крим и его кот Граф висят за окном и подслушивают. В квартире Марка не горят красивые лампы. Горит только огонь в камине. Отец Марка – ученый, и он рассказывает очень интересно. Миша – мамонтенок. Доисторические слоны жили на Земле много лет тому назад. Мамонты имели длинные коричневые волосы. Отец Лены был на Севере. Он нашел мамонтенка Мишу.



III. Ответьте на вопросы первого абзаца.

Kiu estas Krim? Kiun taskon ricevis Krim? Kiu volas havi la mamuton? Sur kiu insulo loĝas la sultano? Trans kio pendas la sekreta agento? Kion faras lia kato Graf?

IV. Выберите, какой из данных заголовков соответствует содержанию второго абзаца.

Interesa rakonto de patro. Fajro en la kameno. Vespero en la loĝejo de Marko.

V. Выпишите из второй половины текста предложения, которые отвечают на вопрос: Kio estas Miĉjo?

VI. Выберите правильное вопросительное слово для каждого из следующих предложений. Обоснуйте свой выбор.

1. ___ estas Marko? Marko estas knabo. 2. ___ estas Miĉjo? Ĝi estas mamuto. 3. ___ estas Maksim kaj Anna? Maksim kaj Anna estas gepatroj de Marko. 4. ___ estas Klajd? Klajd estas granda, nigra kaj kuraĝa. 5. ___ defendas Klajd? Klajd defendas Miĉjon. 6. ___ servas oĉjo Boĉjo? Oĉjo Boĉjo servas en la parko. 7. ___ volas havi sultano de la insulo Limpopo? Sultano de la insulo Limpopo volas havi la mamuton Miĉjo. 8. Trans ___ pendas la sekreta agento Krim? Le sekreta agento Krim pendas trans la fenestro. 9. Apud ___ pendas la kato Graf? La kato Graf pendas apud la sekreta agento Krim. 10. ___ brulas en kameno? Fajro brulas en kameno. 11. Sur ___ kusas tapiŝo? Tapiŝo kuŝas sur planko. 12. ___ lampoj estas sur plafonoj? Sur plafonoj estas belaj lampoj. 13. En ___ spegulo lumas fajro? Lumas fajro en granda spegulo. 14. ___ harojn havis la mamutoj? La mamutoj havis longajn brunajn harojn. 15. Al ___ saltas Klajd kun bojo? Klajd kun bojo saltas al la fenestro. 16. ___ Klajd saltas al la fenestro? Klajd saltas al la fenestro, ĉar (так как) io falas trans la fenestro.

VII. Вставте подходящие по смыслу предлоги: al, trans, en, sur, el, pri, apud, antaŭ.

___ la fenestro mi vidas ses homojn. Ankaŭ estas hundo ___ la loĝejo. La patro iras ___ kameno. Marko sidas ___ la kameno. La patro volas rakonti ___ historio de mamutoj. Li sidas ___ Marko. Ili sidas ___ la divano. Marko ricevas interesan informon ___ rakonto de la patro.

VIII. Перескажите текст по следующему плану.

La tasko de sekreta agento Krim.

Loĝejo de Marko.

Rakonto de la patro de Marko.

Subita bojo de Klajd.

IX. Переведите нижеследующие предложения, обращая внимание на употребление предлогов.

Девочка стоит перед домом. Около гостиницы находится парк. На стене висит географическая карта. За окном – парк. Я сижу с моим другом на диване. У нас есть новая информация из газеты. Мама – перед зеркалом. На планете Земля живут люди.



geografia mapo

X. Из приведенных ниже словосочетаний образованы новые сложные слова:

- прилагательные: aspekti stranga – strangaspekta, longaj haroj – longhara;
- существительные: iri al – aliro, meti trans – transmeto, havi en – enhavo, sidi kun – kunsido;
- глаголы: havi sur – surhavi, salti en – ensalti, studi kun – kunstudi, fali el – elfali;
- наречия: en domo – endome, sur planko – surplanke, sub tablo – subtable.

1. *Переведите следующие словосочетания:* сидеть на полу, содержание газеты, длинноволосая девочка, жакет красивого цвета, находиться в доме, вместе учиться в школе, интересный подход, заседание в клубе, перенос урока;

2. *Составьте и запишите предложения из переведенных сложных слов.*



XI. Прочитайте текст «Mia domo kaj mia loĝejo».
Запомните новые слова.

ĉambro – комната
dormi – спать
fotelo – кресло
gasti – гостить

konsisti – состоять
kuiiri – варить, готовить
seĝo – стул
situi – находиться

skribi – писать
strato – улица
ŝranko – шкаф
urbo – город

Mia domo kaj mia loĝejo

Mi loĝas en malgranda urbo. Mia domo situas en la strato Zamenhof. La domo estas granda. Ĝia koloro estas roza. La domo estas kvinetaĝa kaj havas 30 loĝejojn. Mi loĝas kun miaj gepatroj. Nia apartamento estas en la dua etaĝo kaj havas balkonon. Nia loĝejo konsistas el 3 ĉambroj, kuirejo, banĉambro kaj koridoro.

La unua ĉambro estas gasteĉambro. Ĉi tie staras divano, du foteloj, televidilo, bufedo kaj tableto. Sur la tablo staras vazo kun floroj. Ankaŭ sur la fenestro estas belaj floroj en potoj. Sur la plafono pendas tri lampoj.

La dua ĉambro estas dormoĉambro de miaj gepatroj. Ĉi tie staras ilia lito, vestoŝranko, tablo kaj du seĝoj. Sur la planko kuŝas granda diverskolora tapiŝo. La tria ĉambro estas mia. En ĝi staras lito, skribotablo kun komputilo, libroŝranko. Bela bildo kun pejzaĝo ornamas mian ĉambron.

La kuirejo en nia loĝejo ne estas granda. En ĝi estas gasforno, fridujo, manĝotablo kaj kelkaj taburetoj. Sur la muro pendas bildo kun legomoj. Nia loĝejo estas komforta. Mi ŝatas nian loĝejon.



vazo kun floroj



1. Ответьте на вопросы.

En kia urbo vi loĝas? Sur kiu strato situas via domo? Ĉu ĝi estas granda? Kiom da etaĝoj havas via domo? Kiom da loĝejoj en ĝi estas? En kia etaĝo vi loĝas? Ĉu via loĝejo havas balkonon? El kiom da ejoj konsistas via apartamento? Kio staras en la gasteĉambro? Kie estas vazo kun floroj? Kio pendas sur la plafono? Kio estas en la dormoĉambro? Kie kuŝas la tapiŝo? Kia ĝi estas? Kio estas la tria ĉambro? Kio en ĝi estas? Ĉu la kuirejo estas granda? Kio estas en ĝi? Kie pendas la bildo? Ĉu la loĝejo estas komforta?

2. Составьте рассказ о вашем доме (квартире), используя канву текста «Mia domo kaj mia loĝejo».

XII. Прочитайте стихотворение «La plej proksima ĉirkaŭaĵo» poljskogo autora В.Узакевич (W.Usakiewicz). Переведите его с помощью словаря и выучите наизусть.

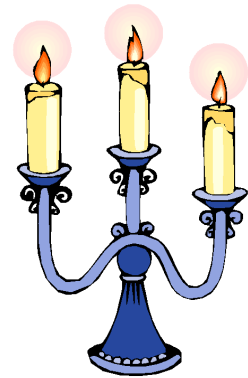
La plej proksima ĉirkaŭaĵo

En la ĉambro regas ordo:
Jen tapiŝo sur la planko,
Larĝa breto apud pordo,
En angulo staras ŝranko.

Kandelingo kun kandeloj
Ĉiam estas apud lito.
Ĉe tableto du foteloj
Ege helpas dum vizito.

Kiel multajn, belajn vestojn
Kaŝas ĝia nigra eno
Kontraŭmure du fenestroj
Ŝirmas tolon de kurteno.

Ne, ne mankas ankaŭ seĝoj.
Se malhele, lampo brilas.
Certe tiel loĝis reĝoj,
Ĉar la ĉambro tre utilas.



kandelingo
kun kandeloj

XIII. Прочитайте и выучите пословицу. Найдите её русский эквивалент.

Estu saĝa homo en la propra domo.

Ключи к заданиям – Ŝlosiloj al la taskoj

Задание VI – Tasko VI

1. Kio estas Marko? 2. Kio estas Miĉjo? 3. Kio estas Maksim kaj Anna? 4. Kia estas Klajd? 5. Kiun defendas Klajd? 6. Kie servas oĉjo Boĉjo? 7. Kiun volas havi sultano de la insulo Limpopo? 8. Trans kio pendas la sekreta agente Krim? 9. Apud kiu pendas la kato Graf? 10. Kio brulas en kameno? 11. Sur kio kuŝas tapiŝo? 12. Kiaj lampoj estas sur plafonoj? 13. En kia spegulo lumas fajro? 14. Kiajn harojn havis la mamutoj? 15. Al kio saltas Klajd kun bojo? 16. Kial Klajd saltas al la fenestro?

Задание VII – Tasko VII

Trans la fenestro mi vidas ses homojn. Ankaŭ estas hundo en la loĝejo. La patro iras al kameno. Marko sidas antaŭ la kameno. La patro volas rakonti pri historio de mamutoj. Li sidas apud Marko. Ili sidas sur la divano. Marko ricevas interesan informon el rakonto de la patro.

Задание IX – Tasko IX

Knabino staras antaŭ domo. Apud hotelo estas parko. Sur muro pendas geografia karto. Mi sidas sur divano kun mia amiko. Trans fenestro estas parko. Ni havas novan informon el ĵurnalo. Sur la planedo Tero vivas homoj.

Задание X – Tasko X

1. sidi surplanke, enhavo de ĵurnalo, longhara knabino, belkolora ĵaketo, esti endome, kunstudi en lernejo, interesa aliro, kunsido en klubo, transmeto de leciono